

ESTILS

I si res és un problema?

El llibre de Jiddu Krishnamurti *Nada es un problema* (Kairós) mostra com la mateixa ment que pretén solucionar problemes és incapaç de veure's a si mateixa com el que és: la creadora dels problemes, de manera que no surt del cercle viciós. Amb nombrosos exemples, Krishnamur-

ti (nascut a la Índia i educat a Anglaterra) insisteix una vegada i una altra en "no fer de res un problema a la vida". Una obra dirigida especialment a educadors i pares i a qualsevol persona, en última instància, que anhelí trobar per si mateixa l'arrel de la pròpia llibertat.

La música interior

El Teatre-auditori de Granollers acull la xerrada-col·loqui de Claudio Naranjo, acompanyat per diversos compositors i terapeutes, sobre el vincle entre els grans compositors de música clàssica i l'espiritualitat. Dimarts 15 de desembre a les 19:30 al c/Torres i Bajes, 50 de Granollers.

La cita de la setmana

Creure ja no és suficient. Hem d'iniciar el gest que ens alliberi: fugir per trobar-nos en l'altre.
Ricard Ripoll

Nasrudín, la mística de l'absurd

És possible suportar tot el treball espiritual sense recórrer a l'alleugeriment que ens proporciona l'humor?

IL·LUSTRACIÓ DE MARIONA CABASSA AL LLIBRE 'HISTÒRIES DE NASRUDÍN'

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Sovint, el treball espiritual es veu pres per un context seriós; sembla que cap a la transcendència no s'hi pugui anar rient. Les religions s'envolten d'estructures formals, de to greu, probablement perquè encaren qüestions com la mort i el dolor. Segons algunes tradicions espirituals, la mofa i l'escarni pertanyen als incrèduls perquè l'esperit crític esbossat amb una rialla sacseja les institucions carregades de tenebra. Aquests escenaris on regna la seriositat associada a transcendència també han passat, moltes vegades, als contextos seculars que tenen com a base l'autoconeixement i la recerca de la pròpia interioritat: espais silenciosos, meditació, recessos de cap de setmana, exercicis per equilibrar cos i ment i teràpies de

tot tipus es veuen dominades per la grandiloqüència de la seriositat on l'humor en queda censurat o relegat a una categoria inferior, inevitable. Tanmateix, és possible la mofa i l'humor sense sortir d'aquest marc? O dit d'una altra manera: és possible suportar tot aquest treball espiritual sense recórrer a l'alleugeriment que ens proporciona l'humor?

El mestre Nasrudín

Al llarg de la història, els pobles han generat històries per equilibrar la necessitat de transcendència, el respecte d'allò sagrat i la vida de cada dia. De totes aquestes històries, transmèses principalment per la via oral, un personatge en destaca especialment: el seu nom és Nasrudín (també transcrit d'altres maneres, com Nasredín) que en àrab és una suma de Nasr (triomf o auxili) i Din (religió o llei

**CONSCIÈNCIA
D'ARA**
Cada dijous
I la setmana que ve:

**George Santayana:
la religió d'un
filòsof poeta**

moral). El significat d'aquest nom ja és tota una manifestació de voluntat, doncs és significatiu que un personatge tan associat a l'humor i a les accions poca-soltes es digui d'una manera tan altisonant. És també molt interessant que se'l col·loqui sovint en una posició de mestre amb deixebles, fent discursos a les mesquites i sent respectat per tota la comunitat, és a dir, aquest savi foll no representa un bufó o una figura al marge, sinó que socialment n'ocupa el centre.

Els historiadors no es posen d'acord, però el més probable és que la figura de Nasrudín no existís com a tal, tot i que n'hi ha que asseguren el contrari i fins i tot encara avui es pot visitar la seva tomba a Turquia, que també és un lloc de culte. De fet, a moltes cultures és un símbol tan real que ens obliga a qüestionar-nos què significa veritablement que algú

hagi existit o no, quan la "seva" influència i les històries que expliquen les "seves" vivències tenen tanta repercussió i influència al llarg dels segles. Sorgit, en principi, al segle XIII, les històries humorístiques on es protagonista, algunes tendres, algunes absurdes o desconcertants, van començar a proliferar tres segles més tard, arribant a indrets tan allunyats com la Xina, Àsia o el nord d'Àfrica. Pel poeta madrileny Jorge Gimeno, avui les històries de Nasrudín "han servit, entre d'altres, per burlar-se dels talibans i dels clergues iranís, i en general són un vehicle de la ment paral·lela: la dels nens que les aprenen o la dels adults que no han trencat de l'imaginari ancestral". Gimeno és autor del llibre de poemes *Noventa y nueve iluminaciones de Nasrudín* (Pre-textos), que encaixa en la tradició, especialment turca, de versificar històries de Nasrudín. Atret per aquest antiheroi amb turbant i barba llarga, Gimeno hi veu "un home

obert a una percepció total, sense mediacions, que veu el tot en tot: en el sentit sentit, en allò graciós, en allò negat. Veure el tot en el tot és veure les coses tal com són. Nasrudín ens mostra que res és, versemblantment, allò que creiem. Només existeix l'ara i la percepció, indistingibles... El desemmascara allò real donant propietat a l'impropi. ¿Les portes s'obren amb les mans? Fins a cert punt. Obrir-les amb el cap o amb els peus subvertixen la idea de "porta", la idea d'"obrir", la idea de... Les idees!"

Nasrudín, il·lustrat

Una de les històries, ara adaptada al català per Halil Bârcena i il·lustrada per Marion Cabassa al llibre *Històries de Nasrudín* (Fragmenta) ens explica com el mestre llança cops de puny a l'aire des de la seva habitació mentre crida i, quan per fi arriba la seva dona, preocupada, i li pregunta què coi fa, Nasrudín li respon que caça colicorps. La dona, com que no

ha sentit mai aquesta paraula, li demana com són aquests colicorps. "Com vols que ho sapiga -diu ell- si encara no n'he caçat cap!". Al comentar aquest episodi, Halil Bârcena escriu: "En l'aventura de viure res no pot ser conjeturat per endavant. Qui accepta tal repte es no-dreix de l'admiració, de la sorpresa per les coses. Algú així és capaç de meravellar-se radicalment davant de tot el que existeix. I aquesta és la senda de Nasrudín, una via sempre inesperada, plena d'incògnites, mai un camí premeditat."

Nasrudín el poca solta, l'estúpid, el foll, l'immadur, el "penjat", i per tot això també el mestre, l'escollit, l'admirat. Per la seva autenticitat que, com no pot ser d'una altra manera, no podem assegurar; per la seva autoritat que, lògicament, ningú pot esbrinar i per la seva capacitat de fer-nos sortir, ara sí, d'una encarnada foscor que, molla de sacralitat, havia oblidat l'essència. "Els

meus deixebles no entenen / que quan anem junts a cavall / jo munti del revés, / els ulls posats a la gropa. / Em segueixen estupefactes. / Si muntés com se sol fer, / els hi donaria l'esquena. Si ells / anessin al davant, me la donarien a mi. / Així assolim la cortesia perfecta." versifica Jorge Gimeno en un poema titulat "Delicadesa". Deu ser aquesta delicadesa, tan pròpia dels infants, per la que les històries de Nasrudín són tan properes als nens. A casa nostra, a més de l'esmentat títol publicat per Fragmenta, i que s'acompanya d'una útil guia de lectura per anar més a fons, també l'editorial Baula ha publicat dos títols dirigits al públic infantil i que tenen com a protagonista el mestre foll. Nasrudín, en definitiva, és un d'aquests tresors que l'islam popular, i en especial el de dimensió mística, ha difós per no embriagar-nos de seriositat i no perdre així el sentit ampli, sagrat, de les coses. —

El mestre espiritual

Opinió

SILVIA PALAU PUJOLS
CENTRE ZEN BARCELONA

En el budisme zen la figura del mestre ha estat sempre important. És una tradició que s'ha transmès de persona a persona, en la que es dona una importància cabdal a l'experiència i al silenci. També a les paraules, però sabent que només amb paraules no és possible la transmissió del coneixement. Aleshores ¿què és un mestre zen? És un ésser humà amb les seves virtuts però també amb els seus defectes, pors i debilitats com a home o dona que és. D'entrada hem de defugir la imatge del mestre com a ésser perfecte, situat més enllà del bé i del mal, que solucionarà tots els dubtes dels seus deixebles. Sí és, en canvi, una persona certificada pel seu propi mestre, que forma part d'un llinatge i que per la seva experiència i coneixement pot fer-nos de guia. Així el podem veure com un germà gran que ens ajuda en el trajecte. Al mateix temps és un testimoni, amb la seva pròpia vida, actitud i coherència, del seu aprenentatge i bagatge en aquest camí espiritual.

Estereotip
Hem de defugir la imatge del mestre com a ésser perfecte, situat més enllà del bé i del mal, que solucionarà tots els dubtes dels seus deixebles

El mestre acompanya al deixeble en el seu caminar però no el porta en braços, més aviat l'empeny, potser de forma subtil o directament sacsejant-lo perquè avanci en la seva ruta. També actua com un mirall a través del qual l'alumne pot veure reflectits els propis obstacles. En el budisme zen hi ha una expressió per explicar la transmissió que és "I shin den shin", que podem traduir com "del teu cor al meu cor". Expressa un ensenyament que va més enllà de doctrines, més enllà de la teorització intel·lectual i que arriba directe al cor. És l'ensenyament a través de la meditació, del silenci, del gest i òbviament a través de les paraules però no essent les úniques protagonistes. És pot aprendre de forma silenciosa. I en aquest trajecte cap al coneixement és de gran ajuda tenir un guia, un mestre o germà gran que abans ha fet ja el mateix camí. —